

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 133/17

KLAGER: Stiftelsen Tinden Handelssted
PUBLIKASJON: Bladet Vesterålen (papir og nett)
PUBLISERINGSDATO: 03.06.2017, 19.06.2017
STOFFOMRÅDE: Politikk/forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildebruk og kontroll av opplysninger, den samtidige imøtegåelsesretten, integritet og uavhengighet, åpenhet om bakenforliggende forhold.
REGISTRERT: 23.06.2017
BEHANDLET I PFU: 26.09.2017
BEHANDLINGSTID: 93 dager
KLAGEGRUPPE: Organisasjon/stiftelse
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Bladet Vesterålen publiserte lørdag 3. juni 2017 en artikkel med tittelen «Halmøy ut av Tinden» og ingressen:

«ØKSNES: Styret i Stiftelsen Handelsstedet Tinden har vedtatt å endre vedtektene, etter at det siste av Skjalg Halmøys barn er gått bort. Frid Halmøy sier til Bladet Vesterålen at vedtaket er gjort ulovlig, og hun har sendt begjæring om gransking til Stiftelsestilsynet.»

Brødteksten:

«Vedtektsendringa ble gjort i januar, og stiftelsen har nå sendt endringene til stifterne, som er Øksnes kommune, familien Halmøy, Vesterålskraft Nett AS og Fortidsminneforeninga avd. Vesterålen. De har mulighet til å uttale seg, men det er kun Stiftelsestilsynet som har anledning til å endre eller forkaste forslaget til endring. [...]

Da stiftelsen ble opprettet fikk barn etter Skjalg Halmøy enerett til å disponere andre etasje i hovedhuset som feriebolig for seg og sin familie i hele sin levetid. I fjor gikk Skjalgs sønn Kjell Arne Halmøy bort, og vedtektene trenger derfor en oppdatering. Skjalg Halmøys barn hadde også en rett til å utpeke ett styremedlem samt varamedlem.

Under mellomtittelen «**Har bedt om gransking**» stod det:

Frid Halmøy er barnebarn av Skjalg Halmøy, og hun har de siste årene hatt plass i styret som representant for familien Halmøy. I en e-post til Bladet Vesterålen sier hun at hun ikke har fått innkallelse til styremøter siden i fjor sommer. – Styret har siden i fjor sommer fattet vedtak uten at jeg som styremedlem har vært innkalt, og vedtakene er derfor ikke fattet av et beslutningsdyktig styre. En begjæring om gransking av stiftelsen ble sendt Stiftelsestilsynet i slutten av februar, skriver Halmøy.

Styreleder i Stiftelsen Handelsstedet Tinden, Asle Sjørdahl, sier han ikke har noen kommentar til denne uttalelsen. – Vedtektene sier at bruksretten utløper når barna til Skjalg Halmøy er gått bort, og vi har forholdt oss til disse vedtektene, sier Sjørdahl. Han sier styret arbeider etter formålsparagrafen i vedtektene, og at de gjør de endringer som er nødvendige for å oppfylle formålet. – Vi mener at disse endringene vil styrke formålet, og de vil styrke stiftelsen. Derfor ønsker vi også å få nye ressurser inn i styret, sier Sjørdahl.

Mandag 19. juni ble det publisert en artikkel med tittelen «- **Turlaget må avlyse tinden**» og ingressen/vignett: «**Pressemelding**» og deretter:

«Vesterålen Turlag, som har hatt Tinden på sommerprogrammet siden 1989, avlyser neste helgs besøk i det gamle fiskeværet.

- Stedets eneste innbygger, turlagets forteller og omviser Frid Halmøy, er utestengt fra hovedhuset der hun har bodd, forteller turleder Willy Vestå i ei pressemelding fra Vesterålen Turlag.»

KLAGEN:

Klager er Stiftelsen Tinden Handelssted ved styreleder Asle Sjørdahl. Det opplyses at klager ble oppringt av avisen fredag 2. juni og bedt om kommentarer til vedtektsendringene som var foreslått. Dette ble kommentert og stiftelsen ba om å få lese gjennom saken, noe som ikke ble besvart av avisen. Klager viser til at journalisten beklaget dette den 6. juni.

Videre skriver klager: «Der er 3 uriktige beskyldninger som settes fram i artikkelen som stiftelsen ikke fikk anledning til å imøtegå». I vedlegget til klagen fremgår det hvilke beskyldninger:

«I avisen fremsetter Frid Halmøy alvorlige påstander mot stiftelsen. Samtlige påstander har ett felles trekk – de er uriktige:

- Påstanden om ulovlige vedtak er uriktig. Alle vedtak stiftelsen har gjort er gjort av et vedtaksført styre.
- Påstanden om at Halmøy ikke er innkalt til møte er uriktig. Halmøy har vært innkalt til alle møter der hun skulle møte. Da endringer av vedtektene ble behandlet var ikke Halmøy medlem av styret.
- Opplysningen om at Halmøy har begjært stiftelsen gransket er riktig, men Halmøy har unnlatt å opplyse om at stiftelsestilsynet for lengst har avvist denne begjæringen fordi beskyldningene mot stiftelsen var grunnløse.»

Det vises også til at artikkelen ble publisert rett før politisk behandling av saken i Øksnes formannskap 6. juni 2017

Videre opplyser klager at i tillegg til å være redaktør i Bladet Vesterålen, er redaktøren også en fremtredende person i Vesterålen Turlag og avisen publiserte blant annet en pressemelding på vegne av Vesterålen Turlag den 19.6.17, dagen før vedtektsendringen skulle behandles i kommunestyret (se vedlagte artikkel), der redaktør Willy Vestå uttalte seg som turlleder.

Klager skriver: «Pressemeldingen fremstår som noe mer enn informasjon til turlagets medlemmer - det flettes inn systematisk og tendensiøs feilinformasjon om forhold som har relasjon til stiftelsen/ Tinden og som setter stiftelsen i et svært dårlig lys. [...] Stiftelsen finner det spesielt at Vesterålen Turlag sprer denne feilinformasjonen rett før Øksnes kommunestyre den 20.6.17 skulle uttale seg til endring av vedtektene i stiftelsen. En viss anstendighet fra turlagets side burde man vel kunne forvente.»

Klager peker på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten: 1.2, 2.2 (integritet og uavhengighet), 2.3 (åpenhet om bakenforliggende bindinger), 2.4 (oppnå private fordeler), 3.2 (korrekte kilder), 3.3 (sitatsjekk), 4.14 (samtidig imøtegåelse), 4.15 (snarest mulig tilgang til tilsvar).

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Bladet Vesterålen (BV) skriver at «Sørdahl fikk gjengitt Halmøys påstander, og svarer at han ikke vil kommentere dem. I det følgende intervju kommenterer han likevel påstandene indirekte, og tilbakeviser dem.» Avisen viser til hva Sørdahl sier i artikkelen.

Om sitatsjekk skriver avisen: «Sørdahl [har] ikke på noe punkt hevdet seg feilsitert av journalisten. Han har likevel ment at journalisten brøt en avtale om sitatsjekk, og at dette seinere ble beklaget. Dette er ikke korrekt. At det skulle eksistere en slik avtale, er fremmed for journalisten. Sørdahl etterlyste i ettertid gjennomlesning av artikkelen (i en epost til journalisten personlig) klokka 20.40 den 2. juni, rundt åtte timer etter at intervjuet fant sted: «Jeg ønsker å lese gjennom det du har skrevet etter telefonsamtalen.» På dette tidspunkt hadde journalisten fri, artikkelen var forlengst trykket, og på vei ut til våre abonnenter i papir – mens den likelydende nettartikkelen sto for tur for publisering lørdag. Da journalisten var tilgjengelig påfølgende tirsdag beklaget han høflig overfor Sørdahl (epost).

Om tidspunktet for artikkelen, skriver avisen at det er pressens oppgave å skrive om forhold som skal opp til behandling i formannskapet og som angår lokalsamfunnet.

Det vises ellers til at artikkelen refererer en rekke åpne kilder, og «hvis den kan sies å ha slagside, må det være i favør av klageren – og ikke imot ham». Også premissene i intervjuet med Sørdahl hevdes klare: «Sørdahl er en politiker, næringsdrivende og styreleder med

svært lang fartstid i kontakt med pressen, og burde ikke være i tvil om situasjonen.»

I spørsmålet om samtidig imøtegåelse har Bladet Vesterålen fulgt VVP til punkt og prikke, skriver avisen. I tillegg har Asle Sjørdahl fått et stort leserinnlegg publisert, under tittelen «Fakta og feil om Tinden». (Se vedlegg 1 fra 14. juni 2017). En del av påstandene i leserinnlegget var av en slik karakter at de imidlertid utløste Halmøys imøtegåelse.

Om artikkelen fra 19. juni, skriver avisen: «Pressemeldinger fra Vesterålen Turlag (lag innen DNT) blir jevnlig gjengitt av Bladet Vesterålen, slik de blir i en lang rekke andre medier i distriktet, papiraviser, nettaviser, nærradioer. Med sine 2.000 medlemmer er turlaget en tungvektor innen frivillig arbeid (laget har ingen ansatte), og nyheter derfra har et stort nedslagsfelt.»

Om rollen til redaktør Willy Vestå, skriver avisen at Willy Vestå, turlleder for den aktuelle tur i Vesterålen Turlag, og sitert i pressemeldinga, er identisk med redaktør Willy Vestå i Bladet Vesterålen. Det anføres videre: «Verken redaktører eller journalister er hevet over frivillig innsats i lokalsamfunnet. Vanligvis vil gratisinnsats for folkehelse i Vesterålen være ytterst lite kontroversielt, men opplagt ikke denne gangen. Derfor var det sjølsagt ikke redaktøren som sto for redigering og publisering av pressemeldinga, men hans vikar Morten Berg-Hansen. Vestå hadde andre oppdrag for Bladet Vesterålen både 19. juni og 20. juni. La det være nevnt at samme pressemelding ble publisert gjennom andre kanaler, og med andre redaktører – deriblant Vesterålen Online, se skjermdump vedlegg 2.»

Klager reagerer på tilsvaret. **Klager** mener avisen skulle fått frem at dette var en oppfølging av det vedtaket som oppretterne gjorde i 2004. Det er altså ikke slik at stiftelsen har vedtatt «Å ta Halmøy ut av Tinden». Dessuten ble Halmøy avsatt fra styret i september 2016, og «Når man er ute av et styre skal en selvsagt ikke ha innkalling til møter. [...] Dette gir et beslutningsdyktig styre til enhver tid hvis de 3 møter.» Og: «Begjæring om gransking av stiftelsen ble levert i januar 2017 og kvittert ut av stiftelsestilsynet i slutten av mars 2017.»

Klager mener at dette skulle avisen hatt kunnskap om, og forklart og fått frem i artikkelen, og det ville da vært en ikke-sak.

Klager finner det også «en smule oppsiktsvekkende at journalisten beklager når han ifølge BLV ikke har noe å beklage. Dette er jo ikke i tråd med avisens generelle holdning der man ikke beklager noe som helst, uansett hvor uriktig det måtte være.»

Hva gjelder pressens informasjonsoppgave, skriver klager: «Her tar redaktøren i BLV på seg et ansvar som vi sjelden har sett fra denne kanten, han beskriver avisens folkeopplysning ovenfor politikerne i Øksnes som avgjørende for et helt lokalsamfunn. Vi tør minne redaktøren om at kommunens øverste folkevalgte organ, kommunestyret, i all hovedsak fulgte stiftelsens anmodning om tilpasning av vedtekter.»

Om dobbeltrollen, skriver klager: «Denne "avlysningen" passer meget godt inn i bildet som BLV forsøker å tegne av stiftelsen og er atter et forsøk på å svekke stiftelsens omdømme. For det har aldri vært avtalt noen tur i 2017 til Tinden mellom Vesterålen Turlag og stiftelsen Tinden Handelssted. Derfor blir denne "avlysningen", gjennom en pressemelding ført i penn av redaktør Willy Vestå i regi av Vesterålen Turlag, rimelig spesiell. [...] Etter vår oppfatning er denne pressemeldingen usedvanlig fjollete og neppe tilfeldig, verken i ordvalg eller i tidspunkt for utsendelse.»

Klager skriver også at avisens fremstilling og vinkling har utløst et skred av netthets ovenfor stiftelsen og de sentrale personene som siden 2004 har arbeidet i stiftelsen. Avisen fulgte opp sin artikkel med en leder med samme faktafeilbaserte vinkling.»

Det vises også til at avisen ikke har rettet opp feil i den første artikkelen, noe klager mener de har hatt god tid til – etter at klager publiserte leserinnlegget der feil og fakta ble påpekt: «Avisens faktafeilbaserte oppslag er etter vår oppfatning i strid med god presseskikk. Man har gjennom sin opptreden forvoldt betydelig skade og tap av omdømme for stiftelsen. Stiftelsen er også blitt rammet hardt økonomisk og frykter at langtidsskadevirkningene kan bli svært krevende og sette formålsrealiseringen i fare.»

Bladet Vesterålen mener at tittelen er «meget dekkende», og skriver: «Stiftelsens styre har iverksatt utelukkelse av familiens representant, mot dennes vilje. Artikkelen sier intet om at dette eventuelt skulle være urettmessig, annet enn å referere to forskjellige syn på akkurat dette forholdet.»

Videre: «Stiftelsen Handelsstedet Tinden, der Øksnes kommune og det interkommunale nettselskapet Vesterålskraft er dominerende eiere, forvalter store materielle og immaterielle verdier på vegne av allmennheten. Det er en sjølsagt oppgave for Bladet Vesterålen å formidle forhold rundt stiftelsen.»

Det opplyses for øvrig at turleder Willy Vestå ikke er «ansvarlig redaktør» i Bladet Vesterålen. Videre: «Det framgår av stiftelsens opplysninger (i den opprinnelige klagen) at det ikke har vært uvanlig med turlagsturer til Tinden uten at stiftelsen har vært kontaktet. Så at en planlagt turlagstur til Tinden uten avtale med stiftelsen skulle være en umulighet (som i stiftelsens Barcelona-eksempel), faller på sin egen urimelighet.»

Klager kom etter tilsvarende med en siste kommentar, idet han mener avisen tar feil i sin beskrivelse og forståelse av stiftelsesinstituttet. Hovedpoenget er at stiftelsen ikke har noen eiere, men eier seg selv. Stiftelsen forvalter heller ikke noe på vegne av allmennheten, men har ett oppdrag, nemlig å realisere det formålet som er beskrevet i vedtektene. Stiftelsen har heller ikke hatt noe eget ønske og hensikt "å ta Halmøy ut av Tinden". Klager skriver: «Det var altså oppretterne som i 2004 bestemte at Halmøyfamilien skulle ha en tidsbegrenset funksjonstid som valgorgan til styret i stiftelsen. Da den siste av barna etter Skjalg Halmøy gikk bort høsten 2016 var det stiftelsens plikt å etterkomme den arbeidsordre som var nedfelt i vedtektene.»

Klager mener: «Oppslaget hadde en markant slagside og da jeg som stiftelsens styreleder ble spurt om kommentarer til endring av vedtektene spurte jeg journalisten om han hadde lest saksdokumentene. Det bekreftet han at han hadde gjort og da svarte jeg at jeg ikke hadde noen kommentarer ut over de opplysninger og den begrunnelse som var gitt der. De uriktige beskyldningene om manglende innkalling til styremøte og at det var avholdt styremøter der styret ikke var vedtaksfør er grunnleggende feil, det ble ikke opplyst av journalisten at det var framsatt slike beskyldninger mot stiftelsen.»

Videre: «Det stiftelsen har funnet svært bemerkelsesverdig er at redaktøren i bladet Vesterålen signerer en pressemelding på vegne av Vesterålen Turlag som inneholder flere faktafeil. «For det andre er ikke pressemeldingen kommentert særskilt da dette var utenfor

avgrensingen for klagen som ble levert. Saken ble imidlertid nevnt fordi stiftelsen mente at sammenblandingen av roller og fremsetting av feilinformasjon i pressemeldingen er alvorlig i seg selv og særlig når feilinformasjonen ble satt fram samme dag som kommunestyret skulle behandle uttalelse til vedtektsendring i stiftelsen. Når redaktøren/ turlagslederen etter all sannsynlighet vet at beskyldningene om "utestengelse" "fastboende" mv. er feil har stiftelsen funnet det riktig å nevne saken som en del av den ".....pakken" som mediehuset rettet mot stiftelsen.»

Det opplyses at stiftelsen har oppdaget en del "gratispassasjerer" som har benyttet Tinden uten avtale med stiftelsen og uten å betale vederlag til stiftelsen. Vesterålen turlag ble i 2013 kontaktet og gjort oppmerksom på at stiftelsen flere år tidligere hadde vedtatt satser for vederlag for den type bruk som turlaget bedrev. Turlaget hadde frem til dette ikke betalt til stiftelsen slik de skulle, men til medlemmer av familien/ annen guide utenom stiftelsens regnskaper. Turlaget ble da bedt om å gjøre avtaler med stiftelsen på formell måte.

Til slutt: «Når ... pakken ovenfor stiftelsen fremsettes av de samme mediemenneskene gjennom to ulike fora og rett foran politisk behandlingen av saken er skadepotensialet stort og fallhøyden stor.»

Bladet Vesterålen oppfatter at det ikke framkommer nye momenter i klagers siste kommentarer. «Både spørsmålet om hvorvidt beskyldningene er framlagt for styrelederen, spørsmålet om gjennomlesning, anklagene om sitatfeil og om rolleblanding fra redaktørens side er kommentert av Bladet Vesterålen tidligere. Vi står fast ved vårt syn om at Bladet Vesterålen ikke har brutt god presseskikk i denne saken.»